

Les 'Normes' des de la normalitat

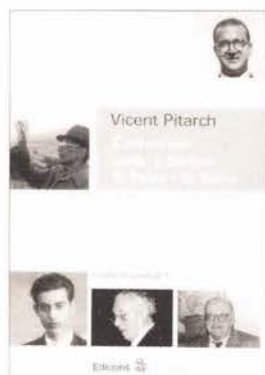
Òscar Pérez

El 2002 ha estat un any de celebracions, unes més protocol·làries que altres, que no ho buscaven. La figura homenatjada, sense cos però sí amb corpus, eren les bases ortogràfiques o Normes de Castelló, signades per intel·lectuals i entitats culturals al desembre i mesos següents a Castelló de la Plana, i herència llegada generació rere generació d'escriptors i ensenyants de la llengua. Potser siga bo recordar una vegada més la proclama de Pizcueta publicada pel juliol de 1930 en *Taula de Lletres Valencianes*, la qual mostra l'esperit d'aquella iniciativa: «per mitjà d'una representació podrien prendre aquesta feina de redactar les normes ortogràfiques que haurien d'adoptar aquelles publicacions i tots els escriptors valencians que vulguen contribuir a la prosperitat de la nostra llengua i de les nostres lletres».

Valga aquest preàmbul com a introducció de dos llibres de Vicent Pitarch sobre la matèria. En primer lloc, *Converses amb J. Simon, E. Valor i R. Súrria*, en homenatge a les Normes de Castelló 1932-2002. Aquest treball, integrat per tres extenses entrevistes (realitzades, respectivament, el 2001, 1995 i 1996) obrin la col·lecció «Els àmbits de la memòria», exquisidament preparada per Edicions Alambor (Benicarló), plataforma de solvència reconeguda i ja amb un cabal de publicacions acurades i plenes d'interés. Pitarch presenta en la justificació del volum els motius i l'oportunitat d'aplegar aquests textos de l'oralitat en un llibre justament ara, 70 anys després d'aquell acte de consens que qualifica com «una de les fites culturals i socials més sòlides que van ser capaços de bastir els nostres predecessors i, doncs, un dels monuments més gloriosos i emblemàtics no solament de Castelló de la Plana sinó del conjunt de la societat valenciana del segle XX». I no li falta raó. Guiat per aquest punt de partida, hi exposa alguns detalls poc publicitats fins ara sobre la societat castellanenca del moment.

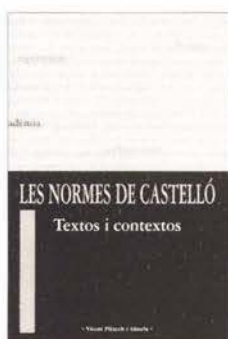
En la segona part del treball trobem les entrevistes, convenientment anotades amb comentaris que aclareixen els sobreentesos i les vacil·lacions típics de la conversa fluida i distesa. L'interès dels textos, però, resulta desigual per diversos motius. El primer entrevistat és Joan Simon, lucidíssim i darrer signatari viu, qui ens posa al davant la humanitat més quotidiana d'aquells personatges amb qui va compartir activitat cultural a Castelló i la signatura de les Normes. La següent, amb Enric Valor, perd un poc de novetat després dels múltiples materials apareguts de 1995 ençà, just quan el professor Pitarch el va entrevistar. Per últim, ens presenta el també signatari Rafael Súrria, que ho féu en nom de la Joventut Valencianista Republicana de Manises, traspassat l'any 1996.

El segon llibre a què al·ludim més amunt, d'aparició més recent, és *Les Normes de Castelló. Textos i contextos*, publicat

Fitxa bibliogràfica

Autor ····· Vicent Pitarch
 Títol ····· *Converses amb J. Simón,
 ······ E. Valor i R. Súrria*
 Editorial ····· Alambor
 Any ······ 2002

Fitxa bibliogràfica

Autor ····· Vicent Pitarch
 Títol ····· *Les Normes de Castelló
 Textos i contextos*
 Editorial ····· Ajuntament de Castelló
 ······ Fundació San Isidro
 Any ······ 2002

per l'Ajuntament de Castelló i la Fundació San Isidro de la Caixa Rural. Les novetats d'aquest volum són diverses: d'una banda, en la presentació de Pitarch se'ns despullen detalladament i clara les circumstàncies, els personatges, els impediments i les accions que, entre 1926 i 1933, menaren a assolir i divulgar el consens ortogràfic valencià. Per això, Pitarch ressegueix d'una manera exhaustiva totes les publicacions valencianes d'aquest període (i també de posteriors) i reproduïx en un segon bloc un total de 70 textos indispensables per entendre un procés més llarg i complex que fins ara no imaginàvem. Ultra això, el llibre conté una llista actualitzada dels signataris i una extensa bibliografia sobre el tema central; alhora, deixa oberts alguns interrogants que caldrà anar esbrinant des de la investigació.

Ben mirat, es tracta de dos llibres molt diferents i força complementaris. No hi ha dubte que les Normes de Castelló són un model de concòrdia social en un moment de necessitat, però en tant que herència plantegen als valencians d'ara unes exigències de tipus cívic. Com han manifestat recentment J. L. Domènech i A. Saragossà, cal mantenir viu l'esperit de les Normes, legitimant la normativa lingüística valenciana des de l'estudi i des d'una adequada projecció social. L'actualitat d'aquell pacte, per tant, continua estant vigent.